
Slovenski etnografski muzej, prostor za učenje, druženje in sprostitve

Vladimir BOCEV

Kustos, Muzej na Makedonija, Skopje

336

Metelkova 2. Ta mirna ulica v Ljubljani je name naredila globok vtis že po prvih korakih po njej. Razlog za to je bila stavba Slovenskega etnografskega muzeja s svojo čudovito sinergijo tradicionalne in sodobne arhitekture. V tistem trenutku sem pomislil, da bi etnografska razstava lahko bila nekoliko v tem stilu, tj. kombinacija starega in novega. In takšna je tudi bila. Pravzaprav niti ni mogla biti drugačna. Tradicionalni muzejski predmeti in etnološka spoznanja so urejeni in razstavljeni s pomočjo sodobne tehnologije in raznih medijev: besedila, fotografije, video in zvok. Posebno impresivna je bila zame predstavitev etnoloških pokrajin v Sloveniji na stalni razstavi. Njihove osnovne značilnosti so predstavljene zelo spretno in inovativno. Najbolj so me prevzeli ogromni napor in znanje, ki so ga rodovi slovenskih etnologov vlagali v raziskovanje tradicionalne kulture ter tako obiskovalcem muzeja omogočili celovito in pristno spoznavanje z njo.

Ko sem se sprehajal po stalni razstavi, sem srečal predmete, kakršnih še nikoli nisem videl in katerih raba mi je bila neznana, a tudi predmete, ki so bili zelo podobni makedonskim, tako po obliki kot po rabi. Na slikah sem takoj prepoznal kozolec, objekt, ki je naredil tako močan vtis name ob mojem prvem obisku slovenske vasi v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko sem še študiral na univerzi. Priznati moram, da sem se res dolgo zadrževal pri delu razstave, ki je pripovedoval zgodbo o časih, ko smo živeli v skupni državi. Tu sem naletel na predmete, ki jih že zelo dolgo nisem videl, čeprav so mi bili nekoč domači in sem nekatere celo sam uporabljal v vsakodnevnem življenju. Počutil sem se, kot da potujem nazaj v času in vsak predmet, razstavljen kot priča teh časov, je v meni prebujal spomine. Povezoval sem te spomine in čustva v meni so privrela kot hudournik ter obudila žive slike iz mladosti. Res je, da so me vedno prevzeli predmeti, ki v sebi nosijo neko osebno zgodbo. S predmetom povezana zgodba je tisto, kar naredi razstavo zanimivo.

Zares mogočen pa je del razstave s čupo. Tu je video omogočil redke vpogled na pot predmeta iz izvirnega konteksta do muzejskega predmeta. Zanimivo je, kako je čupa vključena v razstavo. Zdi se mi, da je bilo poudarjanju tega predmeta in njegovi umestitvi v prostor namenjene veliko več pozornosti kot predmetom v vitrinah.

Imel sem tudi priložnost videti razstavo glasbenih posnetkov slovenskih pevcev. Ameriški pevec slovenskih korenin je pritegnil mojo pozornost s petjem slovenskega besedila z ameriškim naglasom. Prav zanimivo in zabavno.

Res je: predmeti, zgodbe in razstave so tisto, kar naredi muzeje zanimive. A vendar muzej zares ustvarjajo ljudje, ki delajo v njem. Priznati moram, da me je za ponovno srečanje s Slovenskim etnografskim muzejem najbolj motiviralo druženje s

.....

kolegicama, s katerima sem bil v tesnih stikih od začetka našega sodelovanja, tj. z Nadjo Valentinčič Furlan in Neno Židov. Trenutno imamo skupne interese v mednarodnem projektu *Carnival King of Europe*, ki ga sofinancira Evropska unija.

Zaradi skupnega zanimanja za vizualno antropologijo sva imela z Nadjo skoraj neskončne pogovore. Izbiranje tem za vizualne raziskave, uporaba fotografij in arhivskega filmskega gradiva za ustvarjanje novih vizualnih dokumentov o tradicionalni kulturi in kulturi na splošno, določanje vloge fotografij in filma na etnoloških razstavah in izmenjava zamisli za skupne projekte, vse to je le del tem, ki sva se jih lotila v teh pogovorih. Nadjino zanimanje za film in video se na zelo impresiven način kaže tudi na muzejski stalni razstavi.

Podobne pogovore sva imela z Neno, eno izmed redkih kustosov in kustosinj, ki jih poznam, ki pri svojih terenskih raziskavah uporablja kamero in ki iz posnetega

gradiva ustvarja dokumentarne filme. Njena razstava o ljubljanskih brezdomcih mi je odprla povsem nov vidik za refleksijo o temah, ki bi jih etnografski muzeji lahko raziskovali.

Največkrat smo se pogovarjali in debatirali v muzejski kavarni. To je prijeten lokal s krasnim vzdušjem, kjer se je mogoče sprostiti ob dišeči kavi in odličnih tortah. Neuradno lahko rečem, da je med mojimi najljubšimi kotički v muzeju.

Za zaključek lahko povem, da je Slovenski etnografski muzej prostor s čudovitim vzdušjem, kjer lahko vidimo, slišimo, beremo in se učimo o Sloveniji in Slovencih na zanimiv in inovativen način. A tisto, česar ni mogoče ne videti ne čutiti na nobeni razstavi, je tesna povezanost muzejskih delavcev, kar me je vedno nadvse razveseljevalo.